

Diàleg

AVUI+
Des del 1976

CORPORACIÓ CATALANA
DE COMUNICACIÓ S.L.

ANTONI CAMBREDÓ, president executiu
JOAN ODINA, conseller delegat
CARLES FLO, director general
IVAN GRAU, director financer
ORIOL GALLISSÀ, director comercial
JOAN SERRA, director de producció
PATRÍCIA TARRIDA, cap de distribució
QUICO DOMINGO, cap de sistemes

UNA OCASIÓ PERDUDA
PER A L'ESPANYA PLURAL

Ramon Tremosa
i Balcells

Professor de teoria econòmica a la UB
www.ramontremosa.cat

EN SÍNTESI

A 80 i
a callar

Les veus de Frankfurt

Gràcies al fet que alguns editors catalans fa molts anys que van a la Fira de Frankfurt, i que hi han anat teixint hàbilment relacions i contactes, la cultura catalana ha estat la convidada d'enguany. La política, però, tenyeix tota mena d'esdeveniments econòmics, socials, esportius i culturals, i així hem hagut d'escoltar interpretacions interessades, especialment en relació a la discriminació positiva de la llengua feble als circuits internacionals: aquesta discriminació, però, ha permès la difusió dels autors que escriuen en català i n'impulsarà les traduccions. Al seu torn, el que és només una fira comercial anual d'editors és més política del que sembla, i així la Fira de Frankfurt també ens ha presentat al món tal com som: una potent literatura en català que hi desembarca amb una notable força cultural al darrere, però que pertany a una comunitat autònoma amb febleses polítiques i comunicacionals. Ja sigui el reconeixement del català dins de l'Estat espanyol o ja sigui la capacitat de crear un discurs mediàtic favorable que fos acceptat internacionalment, s'ha anat a Frankfurt en precari.

LA FIRA DEL LLIBRE DE FRANKFURT és un trampolí enorme i un aparador molt eficaç, del qual fa trenta anys que els escriptors en llengua castellana disposen i treuen, amb tota normalitat, profit. En aquest sentit, la presència catalana a la Fira de Frankfurt ha estat potser la millor que podia ser: normal; ni reivindicativa, ni acomplexada, ni estel·lar ni apocada, sinó normal. Com diu Xavier Pla, *normal* és un adjectiu que molt sovint els catalans tenim a la boca, però que poques vegades podem tocar amb les mans. Potser és aquesta natural normalitat el que més ha molestat. Tot veient la insistent campanya de pretesa polèmica lingüística que encara alguns diaris segueixen alimentant (aquest diumenge *El País* tornava a dedicar un altre editorial a l'exclusió dels escriptors en castellà), potser sí que aquesta vegada s'ha fet diana: posats a quantificar-ne l'èxit, es podria dir que és directament proporcional als articles publicats en contra. Quina ocasió perduda per a l'Espanya plural, per a una Espanya de tots que fes seus els èxits d'una de les seves llengües oficials! A la Fira del Llibre de Londres d'enguany, però, on el convidat era l'Estat espanyol, només hi han participat escriptors en castellà: vénen ganes de dir "Pare, no els perdonis, que saben molt bé el què fan", frase de Vladimir Jankélévitch amb què Jaume Cabré dona inici a la seva novel·la *Les veus del Pamano*. Una novel·la que reflexiona sobre el perdó, la memòria i l'oblit, que ha entrat amb força al mercat alemany i que pot ser una de les novel·les catalanes amb més projecció internacional en els propers anys.

'LES VEUS DEL PAMANO' NARRA LA RECERCA d'uns fets esdevinguts en el passat per tal de rescatar la veritat, manipulada i tergiversada al llarg del temps, tot propoent també algunes reflexions profundes: ¿pot arribar un crim a prescriure des d'un punt de vista moral?, una persona, ¿sempre ha de ser responsable dels seus actes? Llibre de notable gruix, les seves set-centes pàgines donen prou de si per acollir diverses línies de força. Cabré va saltant d'un any a un altre, tot fent avan-

GUILLEM CIFRE

“Potser sí que aquesta vegada s'ha fet diana: posats a quantificar-ne l'èxit, es podria dir que és directament proporcional als articles publicats en contra”

çar l'argument per mitjà de diferents històries paral·leles, en un atractiu i eficient llenguatge cinematogràfic que atrapa el lector fins al final. És un al·legat contra l'oblit, una defensa apassionada de la necessitat de mantenir la memòria, una lluita per aconseguir que la història no l'escriuï només els vencedors. Visiteu la web del llibre que l'editorial alemanya Suhrkamp n'ha fet (www.die-stimmen-des-flusses.de): exhaustiva en informació i continguts, de fons s'escolta una càlida versió en guitarra de la cançó tradicional catalana *El testament d'Amèlia*. *Les veus del Pamano* es desenvolupa entre el 1943 i el 2002 i està ambientada a Torena, un poble imaginari de la vall d'Àssua (Pallars Sobirà), al cor del Pirineu

català, per bé que la novel·la també es desenvolupa a Barcelona i al Vaticà. Tina Bros, barcelonina, mestra de Sort i fotògrafa aficionada, descobreix a l'escola abandonada de Torena una llibreta que conté una mena de memòries d'Oriol Fontelles, barceloní, antic mestre del poble i pintor aficionat, alhora que reconegut heroi franquista. El quadern li descobreix la veritable història de l'Oriol Fontelles, que la Tina maldrà per donar a conèixer perquè la seva vera memòria no es perdi. Els dos Pallars, per cert, esdevenen amb aquesta novel·la i amb l'obra de la trempolina Maria Barbal, també emergent a Frankfurt, dues comarques de referència literària internacional de la llengua catalana.

EL PODER NO VACIL·LA GENS A L'HORA d'escriure la història segons les seves conveniències. El poder sense escrúpols pot fer d'un traïdor un heroi —o a l'inrevés—, tantes vegades com calgui, i així potser algun dia encara sentirem a dir que Franco era de la UCD. Cabré escriu sobre la memòria i sobre la necessitat de mantenir-la viva en el temps: a la novel·la, la memòria, per exemple, està magníficament simbolitzada per les làpides que marquen el final d'alguns capítols. La llibreria s'assembla molt a una llibreria, diu Joan Margarit, i per això potser fa tanta nosa el català normalitzat a la Fira de Frankfurt. I és que un llibre, com afirma Eliseu Climent, i com també sap molt bé el poder, pot ser per sempre.

Marçal
Sintes

Cada vegada estic més estupefacte. ¿Com pot ser que la conselleria de Medi Ambient i el govern presidit per José Montilla decideixin abaixar a 80 km/h la velocitat a setze municipis de l'àrea de Barcelona basant-se en un estudi ple d'errades de gruix?, ¿com pot ser que optin per tirar endavant la mesura a desgrat que la Fundació del RACC i la Universitat Politècnica de València els estiguin avisant que, en comptes d'una gran reducció de la contaminació, en el cas millor l'aconseguiran d'un 2 per cent o, en el pitjor, embrutar encara més l'aire?, ¿com pot ser que se'ls digui que més nocius que la velocitat són els embussos i facin veure que són sords? La limitació a 80 km/h forma part del pla contra la contaminació atmosfèrica impulsat per la conselleria de la qual és titular Francesc Baltasar. Torrem, però, a la pregunta: ¿com pot ser que es tiri endavant una mesura tan fermament i sòlidament qüestionada pels que hi entenen? Quant als socialistes i ERC, vull pensar que no han pogut aturar-ho. Quant a Iniciativa, se m'ocorren dues explicacions, absolutament complementàries: a) d'aquí a uns mesos hi aurà eleccions i els ecosocialistes necessiten algun trumfo per accontentar la seva paròquia després de tanta i tan ostensible submissió al PSC, i b) el seu dogmatisme prima per sobre de qualsevol altra consideració o manera de fer mínimament enraonada. En el fons creuen, encara que no ho expressin així, que tot el que sigui anar contra el cotxe, que com se sap és una màquina diabòlica, i els ciutadans que l'utilitzen és bo i la mar de progressista. O sigui, que tots a 80 i a callar. m.sintes@hotmail.com